Verba volant, scripta manent...

Uităm să ne exprimăm sau "ȘI AȘA E BINE"?

Cu toții suntem *cititori*, iar unii mai și *scriem* din când în când ceva. Elevii scriu teze și lucrări de control, studenții scriu lucrări de examen, profesorii scriu manuale sau cursuri. Unii dintre ei mai formulează și enunțuri de probleme pentru diferite ocazii: concursuri, examene etc.

Mie mi-a fost scris în cartea vieții să citesc manuale de informatică în "devenire"..., să citesc multe enunțuri de probleme, propuse spre rezolvare la diverse concursuri de informatică și să mai citesc și lucrări scrise de elevi și studenți cu diferite ocazii. Le citesc și sunt tot mai supărată. Indiferent în ce limbă este scris textul cu pricina, întâlnesc foarte multe propoziții fără sens, fără predicat sau fără subiect, și multe cuvinte nepotrivite. (Greșelile de ortografie nici nu mai vreau să le amintesc.) Revenind la conținutul acestora, (manuale, enunțuri de probleme): încerc să ghicesc ce a vrut să spună autorul lor... Câteodată se poate descifra o asemenea frază, mai ales dacă este vorba despre un manual, respectiv atunci când știu ce ar trebui să fie scris sub anumite titluri. Dar, se întâmplă frecvent că doar sper că am descifrat câte un astfel de text.

Mă gândesc întristată la cei "nevinovați" care vor înțelege altceva, sau dimpotrivă, nu vor înțelege nimic. Atunci când cineva formulează, de exemplu, un enunț de problemă, se știe că *în cap* are deja tot: ce se dă și ce se cere, are și rezolvarea în care a declarat, de exemplu, "un șir de cel mult 1000 de numere întregi" etc. Dar acest lucru nu scrie în enunț. Nu scrie clar nici cerința propriu-zisă. Se vorbește despre un *subșir*, dar analizând exemplul dat în enunț, se observă că rezultatul este *subsecvență*. Oare unde este bine? Acolo, unde scrie *subșir*? (deci exemplul nu este corespunzător ales), sau exemplul este corect și rezultă că în enunț, de fapt, este vorba de *subsecvență*.

Dacă este vorba de un concurs, problema neclarităților, de regulă, se rezolvă în mod fericit. Concurentul pune o întrebare, și dacă a fost învățat s-o pună corect, primește un răspuns, *posibil* corect. Cum adică "posibil", veți întreba! Condiția ca acel răspuns monosilabic "DA" respectiv "NU" să fie corect este ca cel care răspunde - să fie *autorul* problemei, să înțeleagă limba în care s-a formulat întrebarea și să nu fie atât de obosit încât să înțeleagă altceva decât s-a formulat în întrebare. Dar, de multe ori nici întrebarea nu este "inteligentă". Și atunci, răspunsul va fi "Fără comentarii", după cum bine se știe. Cine să-l învețe pe concurent cum să-și formuleze întrebarea? Profesorul, veți răspunde. Da, dar profesorul, de multe ori, nu vorbește nici el suficient de clar. Știu, știu, sunt excepții. Sau, mai bine zis, cu toții sperăm că majoritatea sunt aceste excepții: cei care știu informatică, se exprimă clar și scriu corect.

Din păcate iar vine realitatea să dovedească contrariul. Cine credeți că scriu manuale de informatică, cine credeți că formulează enunțuri de probleme pentru concursuri? Cei mai buni dintre profesori, nu? Dar atunci cum se explică faptul că unii dintre ei scriu manuale în care nici un subprogram nu are parametri sau atunci când de fapt vor să zică "*folosim variabila de tip întreg x*" scriu "*folosim tipul întreg x*" sau, așa cum am citit recent într-un manual: "*constantele se identifică printr-un nume*" și vă asigur că niciunde nu scria că este vorba despre constante simbolice. Dacă așa scrie în manual, așa învață elevul - pentru acest răspuns primește 10 - și nimeni nu îl poate consola, dar nici lămuri când la admitere pentru un astfel de răspuns nu primește puncte. Aș putea să dau mii de asemenea exemple, dar voi coborî un "nivel" în argumentația mea și voi lăsa la o parte conținutul științific și voi reveni la deficiențele de exprimare în limbile noastre materne.

Adolescenții de azi nu mai acordă importanță modului în care se exprimă atunci când vorbesc și atunci când scriu. Motivele sunt multiple: televizorul, jocurile etc., dar voi adăuga că din păcate și școala contribuie. Dacă profesorul de chimie scrie cu greșeli de ortografie schița pe tablă, dacă profesorul de geografie nu corectează greșelile de exprimare, dacă profesorul de informatică nu le cere elevilor să vorbească în propoziții întregi...

Oare se apropie un viitor în care lumea va accepta texte, indiferent de corectitudinea lor gramaticală? Cum se vor descifra aceste texte? Sau ne vom opri la un nivel de superficialitate la care "încă se poate înțelege", în rest, vom lua în brațe "las' că-i bine și așa"?

Sper că nu ne îndreptăm spre o astfel de lume..., așa că vă spun, "*nu, nu e bine așa*"!

Clara Ionescu